

ศักยภาพและความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย

พิศมัย จารุจิตติพันธ์¹

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งจากผลการวิจัยเรื่องศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยวของเกาะสมุย ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเอกสารแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองเกาะสมุย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยวรวม 392 คน การรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการบันทึกข้อมูลพื้นฐาน การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การใช้สถิติพรรณนา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามหลักการ TOWS และการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันโดยตัวแบบเพชร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าในภาพรวมเกาะสมุยมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีศักยภาพสูงในองค์ประกอบด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในส่วนของความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภททะเล หาดทรายและแสงแดด ในขณะที่มีศักยภาพในระดับปานกลางในองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น เกาะสมุยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันโดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันสูงในด้านปัจจัยหลักในส่วนของอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในด้านเงื่อนไขข้อุปสงค์และด้านปัจจัยภายนอกในส่วนของโอกาสจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นที่รู้จักในระดับโลกและจากการมีที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ : 1.ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. 2.ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

---

¹ ข้าราชการบำนาญในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบาย
สาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Ecotourism Potential and Competitive Advantage on Koh Samui

Pisamai Jarujittipant²

Abstract

The objective of this article is to present some results from the research exploring the ecotourism potential, competitive advantage and guides for ecotourism development on Koh Samui. The data used for the analysis were the Koh Samui socio-economic and tourism data, the opinions of the stakeholders and the content data from the strategic and development plans. The research sample consisted of 392 government officers, entrepreneurs or representatives from the business firms, tourists and local people. The data collection tools were note forms, questionnaires and interview schedules. The descriptive statistics, the content analysis, the TOWS and the Diamond Model have been used for data analysis. The results have shown that Koh Samui has high potential for ecotourism development in the aspect of the area component: having natural tourism resources with sea-sand-sun attractions. Additionally, it has moderate potential in the rest of the ecotourism components: the management and administration system offering for ecotourism industry, the learning activities and processes for the tourism and the local people participation in tourism processes. The ecotourism competitive advantage is generally at a moderate level, while it is high in the key factors concerning the supporting and linkage industries as well as in the demand conditions and the external factors: being a globally-known island and being located in the center of the ASEAN community.

Keywords: 1. Ecotourism potential. 2. Ecotourism competitive advantage.

---

² Retired associate professor at School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นการผลิตสาขาบริการที่มีความเกี่ยวข้องกับอย่างมากกับคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในมิติเศรษฐกิจการท่องเที่ยวนับเป็นการผลิตสาขาบริการที่มีบทบาทสำคัญทั้งในแง่ของการสร้างรายได้ และสร้างงานเพิ่มขึ้นในประเทศได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เนื่องจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการสนองความต้องการหรืออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นและเกิดการเชื่อมโยงระหว่างกันในธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร บริษัทท่องเที่ยวฯ แล้ว ยังส่งผลเชื่อมโยงให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นในธุรกิจหรือการผลิตสาขาอื่นๆ ด้วย จากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยพบว่า ใน พ.ศ. 2548 และพ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีรายได้จากธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวเป็นมูลค่าถึง 385.7 และ 470.6 พันล้านบาท โดยมีผู้ทำงานในธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวสูงถึงร้อยละ 60.6 และ 63.0 ของสาขาบริการทั้งหมด (Bank of Thailand, 2006: 18) Tourism Council of Thailand ได้สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวตลอดปี 2556 และแนวโน้มการท่องเที่ยวในปี 2557 (2013: 1-4) ว่าในระยะ 11 เดือนแรกของปี 2556 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 21 และคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติตลอดปี 2556 ประมาณ 26.69 ล้านคน สร้างรายได้ 1.16 ล้านล้านบาท และ ปี 2557 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวประมาณ 29.92 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.1 สร้างรายได้ถึง 1.35 ล้านล้านบาท แม้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจะมีปัจจัยกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ทั้งปัญหาภัยธรรมชาติ สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ รวมถึงการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก แต่ภาคท่องเที่ยวไทยก็ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวและแนวโน้มการเติบโตที่เข้มแข็ง ประกอบกับการที่ปัจจุบันภาคบริการเป็นภาคที่มีสัดส่วนของ GDP สูงที่สุด และมีการจ้างแรงงานจำนวนมาก ภาคท่องเที่ยวจึงเป็นความคาดหวังที่จะช่วยผลักดันเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาผู้ประกอบการส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 38) ได้ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจอาหารเครื่องดื่ม ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้เป็นภาคที่มีปัญหาขาดแคลนแรงงานมากที่สุด ทั้งนี้พนักงานต้อนรับและพนักงานฝ่ายขายเป็นตำแหน่งที่มีความขาดแคลนมากที่สุด ส่วนหนึ่งเป็นเพราะแรงงานที่มีทักษะทางด้านภาษาและทักษะการให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนสถานประกอบการการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่นโยบายด้านท่องเที่ยวของประเทศที่ต้องการเพิ่มรายได้การท่องเที่ยวจากการเพิ่มค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมากกว่ามุ่งที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยวและลดความสูญเสียของทรัพยากร

ท่องเที่ยว ภาคการท่องเที่ยวไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการมุ่งแก้ไขปัญหาคาดแคลนบุคลากรเพื่อเพิ่มความสามารถในแข่งขันของภาคการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

แม้ว่าการท่องเที่ยวจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศในอัตราสูง แต่กิจกรรมในระหว่างการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดนโยบายด้านการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว โดยเน้นความสำคัญของกลยุทธ์การตลาด กลยุทธ์การแข่งขันบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะการมุ่งเน้นให้การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถบรรลุเป้าหมายในการสร้างรายได้ โดยคำนึงถึงความสมดุลของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กันในลักษณะที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ซึ่งการดำเนินกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยศักยภาพหรือความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว ความได้เปรียบเชิงแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น และแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยวแผนยุทธศาสตร์ นโยบาย งบประมาณเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง และปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะผลจากการศึกษาวิเคราะห์จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวิจัยจึงมุ่งหาข้อสรุปเกี่ยวกับศักยภาพ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความได้เปรียบเชิงแข่งขันและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย เนื่องจากเกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีขีดความสามารถสูงในการสร้างรายได้และการสร้างงานให้แก่ประชาชนและชุมชนทั้งในเกาะสมุยและในพื้นที่ส่วนอื่นของประเทศ (Jarujittipant, 1993: 125-171) และจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่ารายได้ในเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการท่องเที่ยวและจากข้อมูลสถิติของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี (Office of Surat Thani Tourism and Sports, 2010) รายได้ในเกาะสมุยที่เกิดจากการท่องเที่ยวมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการที่สมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นด้านความสวยงามของธรรมชาติและที่มีผู้มาท่องเที่ยว และมีประชากรแฝงเป็นจำนวนมากทำให้มีความเสี่ยงสูงในการเผชิญปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาความไม่สมดุลในด้านคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการเมืองการปกครองในเกาะสมุยยังอยู่ในระยะเริ่มแรกของการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีฐานะเป็นเทศบาลเมือง ซึ่งแม้จะมีความคล่องตัวในการบริหารเพิ่มขึ้นแต่ยังขาดความอิสระและความเชื่อมโยงกับการบริหารราชการ

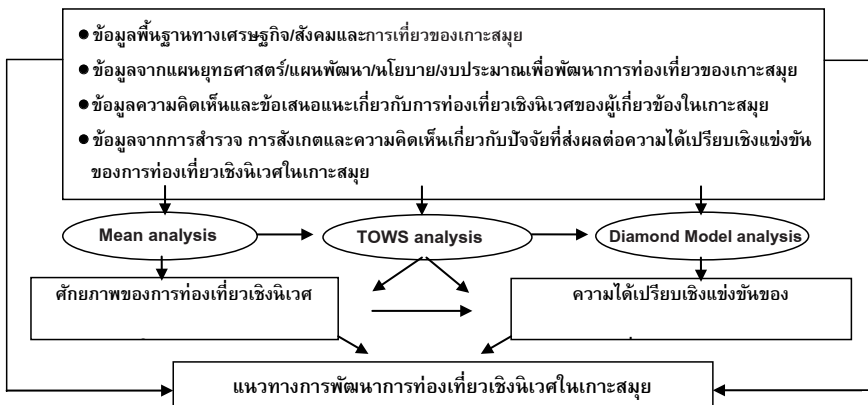
ส่วนอื่นๆ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุยยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มตามศักยภาพ การศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาเกาะสมุย

บทความจากการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสาระสำคัญและผลการวิจัยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย โดยนำเสนอแยกเป็น 5 ส่วน ส่วนแรกเป็นบทนำ ส่วนที่สองเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ส่วนที่สามเป็นขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย ส่วนที่สี่เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล และส่วนสุดท้ายเป็นส่วนสรุป

กรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยได้ดำเนินการโดยอาศัยแนวคิดและหลักการทางเศรษฐศาสตร์การพัฒนาและเศรษฐศาสตร์การจัดการในส่วนของการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวคิดและหลักการบริหารและการจัดการเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันและแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยว่าการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีประสิทธิผลอย่างยั่งยืนจะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยว ข้อมูลเนื้อหาจากเอกสาร/แผน/นโยบายด้านการท่องเที่ยวยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิดโอกาสและเหตุผลสุดวิสัย โดยการวิเคราะห์ปัจจัยกีดกัน โอกาส จุดอ่อนและจุดแข็ง (TOWS analysis) เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันด้วยตัวแบบเพชร (diamond model) และสรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ นิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยมุ่งรักษาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของนักท่องเที่ยวและของผู้คนในท้องถิ่น (เกาะสมุย) ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สภาพหรือปรากฏการณ์หรือการปฏิบัติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือถูกสร้างขึ้นและมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านพื้นที่หรือลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการบริหารและการจัดการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน/ประชาชนท้องถิ่น

คุณภาพขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ ในลักษณะที่สนับสนุนส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย ซึ่งพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น

ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย หมายถึง การมีความพร้อมและความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวในเกาะสมุยได้อย่างมีคุณภาพครบตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งพิจารณาจากระดับคุณภาพขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น และความคิดเห็นที่วิเคราะห์สังเคราะห์จากข้อมูลเชิงคุณภาพ

ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย หมายถึง การมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยได้อย่างมีคุณภาพมากพอที่

จะแข่งขันกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความได้เปรียบแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย

ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จำนวน 392 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านที่พักแรม ภัตตาคาร/ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และร้านขายของที่ระลึกในเกาะสมุย ฯลฯ) ประชาชน และนักท่องเที่ยว

1.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1) ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกาะสมุย ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ พื้นที่และการใช้ประโยชน์ ทรพยากรธรรมชาติ การเมืองการปกครอง สังคมและเศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน

2) ข้อมูลพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยว การบริการทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว

3) ข้อมูลจากแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา และงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การท่องเที่ยวในเกาะสมุย

4) ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

4.1) ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ/ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (ได้แก่ผู้ประกอบการด้านที่พักแรม ภัตตาคาร/ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยวและร้านขายของที่ระลึก) ประชาชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว

4.2) ข้อมูลจากการสำรวจ การสังเกตและความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะสมุย ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต อุปสงค์ กิจการ/อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในเกาะสมุย และกลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันของการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งนโยบายและมาตรการสนับสนุนของภาครัฐและปัจจัย

ภายนอกที่เป็นโอกาสหรือเหตุสุดวิสัยที่ควบคุมไม่ได้

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลสภาพจริงเชิงประจักษ์และข้อมูลความคิดเห็น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึก แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีการรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลที่เป็นสภาพจริงกระทำโดยการบันทึกข้อมูลจากเอกสารและรายงานสถิติของส่วนราชการในช่วงเวลา ก่อนและภายหลังสำรวจภาคสนาม การสังเกตสภาพจริงในขณะที่สำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชน และการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น กระทำโดยการสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลพื้นฐานการท่องเที่ยว ข้อมูลประเด็นสำคัญจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลเกาะสมุย และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุย กระทำโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ระดับคุณภาพและศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละองค์ประกอบ กระทำโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น การวิเคราะห์ปัจจัยคุกคามโอกาส จุดอ่อนและจุดแข็ง (TOWS analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ในตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพและศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรณี	ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น	ระดับคุณภาพของการปฏิบัติ/องค์ประกอบ	ระดับศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
กรณีที่ 1	≤ 1.50	ไม่มีคุณภาพ (ต้องปรับปรุง)	ไม่มีศักยภาพ
	1.51 – 2.00	พอใช้	ปานกลาง
	2.01 – 2.50	ดี	สูง
	2.51 – 3.00	ดีมาก	สูง
กรณีที่ 2	≤ 1.50	ไม่มีคุณภาพ (ต้องปรับปรุง)	ไม่มีศักยภาพ
	1.51 – 2.50	ไม่มีคุณภาพ (ต้องปรับปรุง)	ไม่มีศักยภาพ
	2.51 – 3.50	พอใช้	ปานกลาง
	3.51 – 4.50	ดี	สูง
	4.51 – 5.00	ดีมาก	สูง

ตารางที่ 2 เกณฑ์การวิเคราะห์ จุดแข็ง โอกาส และจุดอ่อนขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับคุณภาพ	ผลการวิเคราะห์ จุดแข็ง โอกาส และจุดอ่อน
ดี – ดีมาก	จุดแข็ง (S)
พอใช้	โอกาส (O)
ไม่มีคุณภาพ	จุดอ่อน (W)

ตารางที่ 3 เกณฑ์การวิเคราะห์ปัจจัยคุกคาม (T) และโอกาส (O) ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย

องค์ประกอบด้านปัจจัยคุกคาม จากภายนอก *	ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและ สภาพที่เกิดขึ้นจริง	ปัจจัยคุกคาม (T)	โอกาส (O)
1. นโยบายและแนวทางการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมระดับประเทศ	สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง		✓
	ไม่สนับสนุนหรือไม่เกี่ยวเนื่อง	✓	
2. นโยบายและแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวภาครัฐส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค (จังหวัด)	ชัดเจนและครอบคลุมองค์ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		✓
	ชัดเจนและไม่ครอบคลุมองค์ ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		✓
	ไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมองค์ ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓	
3. นโยบายและแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวภาครัฐ ระดับท้องถิ่น (เทศบาลเมืองเกาะสมุยและ ส่วนราชการอื่นๆ ในเกาะสมุย)	ชัดเจนและครอบคลุมองค์ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		✓
	ชัดเจนและไม่ครอบคลุมองค์ ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		✓
	ไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมองค์ ประกอบ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓	
4. การแข่งขันของการท่องเที่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในด้านต่างๆ	มีน้อยมาก/ไม่มี		✓
	มีไม่มาก		✓
	มีมาก	✓	

ตารางที่ 4 เกณฑ์การวิเคราะห์ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยจากผลการวิเคราะห์ TOWS

ผลการวิเคราะห์ TOWS	ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะสมุย		ผลการวิเคราะห์ TOWS	ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะสมุย	
	มีศักยภาพ	ไม่มีศักยภาพ		มีศักยภาพ	ไม่มีศักยภาพ
	T			✓	T และ O
O	✓		T และ W		✓
W		✓	T และ S	✓	
S	✓		O และ W	✓	
			O และ S	✓	

การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย กระทำภายใต้หลักการของตัวแบบเพชร (diamond model) ซึ่งอาศัยข้อมูลและจากผลการวิเคราะห์ TOWS โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์แยกรายด้านและการวิเคราะห์ภาพรวม ดังนี้

1) เกณฑ์การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันรายด้าน

- กรณีที่จำนวนปัจจัยที่สนับสนุนหรือเอื้อต่อการท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลทางบวก (+) มีจำนวนมากกว่าจำนวนปัจจัยที่ไม่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลทางลบ (-) สรุปได้ว่า มีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านดังกล่าวในทางบวก (+)

- กรณีที่จำนวนปัจจัยที่สนับสนุนหรือเอื้อต่อการท่องเที่ยวซึ่งเป็นผลทางบวก (+) มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนปัจจัยที่ไม่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลทางลบ (-) สรุปได้ว่ามีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านดังกล่าวในทางลบ (-)

- กรณีที่จำนวนปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่ไม่สนับสนุนมีจำนวนเท่ากัน สรุปได้ว่ามีความเป็นกลาง (...) ในความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2) เกณฑ์การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม พิจารณาจากตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เกณฑ์การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม

ด้านปัจจัยหลัก	ด้านปัจจัยภายนอก	ระดับความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการท่องเที่ยวในเกาะสมุย
มีผลทางบวก 3-4 ด้าน และไม่มีผลทางลบ	มีผลทางบวกไม่น้อยกว่า 1 ด้าน และไม่มีผลทางลบ	มาก
มีผลทางบวกไม่น้อยกว่า 2 ด้าน และไม่มีผลทางลบ	ไม่มีผลทางลบ	ปานกลาง
มีผลทางบวกไม่น้อยกว่า 2 ด้าน และมีผลทางลบไม่เกิน 1 ด้าน	มีผลทางลบไม่เกิน 1 ด้าน	น้อย
มีผลทางบวกไม่เกิน 1 ด้าน	-	ไม่มีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย

ผลการวิจัยได้สรุปศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยแยกตามลักษณะของข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ โดยมีผลการวิเคราะห์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.1 ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย
พิจารณาจากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การวิเคราะห์คุณภาพและศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยจากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสรุปได้ดังตารางที่ 6

1) **องค์ประกอบด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยว** องค์ประกอบด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยวในเกาะสมุยทั้งโดยรวมและในแต่ละตำบลมีคุณภาพดีและมีศักยภาพการพัฒนาสูงในกรณีที่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติ มีคุณภาพในระดับพอใช้และมีศักยภาพในการพัฒนาระดับปานกลางในกรณีที่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา และไม่มีคุณภาพและไม่มีศักยภาพในกรณีที่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

2) **องค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการท่องเที่ยว** การพิจารณาระดับความรับผิดชอบ/ผลกระทบต่อสังคมในด้านระบบนิเวศ ความกลมกลืนและความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตเดิม และการให้บริการสาธารณะในด้านต่างๆในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่าองค์ประกอบด้านการบริหาร

ตารางที่ 6 ระดับศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยแยกตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับคุณภาพ	ระดับศักยภาพ
1. องค์ประกอบด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยวโดยรวมทุกตำบล		
- ด้านธรรมชาติ	ดี	สูง
- ด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศาสนา	พอใช้	ปานกลาง
- ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต	ไม่มีคุณภาพ	ไม่มีศักยภาพ
2. องค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ ท่องเที่ยว	พอใช้	ปานกลาง
3. องค์ประกอบด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ในการท่องเที่ยว	พอใช้	ปานกลาง
4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน/ ประชาชนท้องถิ่น	พอใช้	ปานกลาง

และการจัดการท่องเที่ยวในเกาะสมุยมีคุณภาพในระดับพอใช้และมีศักยภาพการพัฒนา ระดับปานกลาง ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านระบบนิเวศและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสม คุณภาพและความเพียงพอของโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) และบริการสาธารณะ การบริหารและการจัดการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพดีและมีศักยภาพพัฒนาสูงในด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ทั้งนี้โดยมีประเด็นที่น่าสังเกตว่าสถานประกอบการภาคเอกชนมีการดำเนินงานในด้านต่างๆ ในระดับที่มีคุณภาพและศักยภาพสูงกว่าภาครัฐและครัวเรือนโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสาธารณะ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีคุณภาพในระดับดีมีศักยภาพพัฒนาในระดับสูงในด้านความเหมาะสม/ความสะอาดของที่พักรวมและการให้บริการ/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวของภาครัฐ ความเพียงพอของร้านอาหารในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว และด้านการบริการสาธารณสุขแก่นักท่องเที่ยว

3) องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวในเกาะสมุยมีคุณภาพในระดับพอใช้และมีศักยภาพพัฒนา ระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและในกรณีพิจารณาแยกแต่ละกลุ่มกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ โดยมีคุณภาพและศักยภาพสูงสุด ในด้านการมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ความเข้าใจสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และมีคุณภาพและศักยภาพต่ำสุด ในด้านการอบรม/กระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพด้านการท่องเที่ยวและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับประชาชนท้องถิ่น

4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในเกาะสมุยมีคุณภาพในระดับพอใช้และมี

ศักยภาพการพัฒนาในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและด้านอื่นๆ ทั้งนี้พบว่าประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุดในกิจกรรมการรักษาและสืบสานเอกลักษณ์/ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว/ชุมชน รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการมีโอกาสได้รับรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในการเป็นกรรมการหรือจัดตั้งองค์กร/สมาคม/หน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยว

1.2 ศักยภาพพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย
พิจารณาจากข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสอบถามและการสัมภาษณ์ลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งในด้านของการพัฒนา/การดำเนินการ/บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง ปัญหาอุปสรรคและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเชิงปริมาณ ซึ่งสรุปว่าเกาะสมุยมีศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวทางของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความสวยงามโดดเด่น เกาะสมุยมีการพัฒนาที่ยังไม่เต็มศักยภาพทั้งในด้านการบริหารและการจัดการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวค่อนข้างมากกว่าภาครัฐและประชาชน โดยเฉพาะในด้านขององค์ประกอบด้านพื้นที่ (แหล่งท่องเที่ยว) และองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนมีบทบาท/มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศค่อนข้างน้อย ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ขาดการจัดระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชาชนส่วนใหญ่ภาคเกษตรกรรมขาดความรู้ความสามารถและช่องทางการตลาดในการนำผลผลิตจากสาขาเกษตรเข้าไปสู่ระบบการจำหน่ายให้แก่ธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้มีส่วนร่วมน้อยในการได้รับประโยชน์จากการขยายตัวของท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเท่าที่โอกาสอำนวย อาทิ การรักษาความสะอาด/การไม่ทิ้งขยะในแหล่งท่องเที่ยว/เก็บขยะทิ้งลงถัง การปฏิบัติตนเป็นเจ้าบ้านที่ดี/มีน้ำใจ/เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวและแนะนำแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

1.3 ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยจากผลการวิเคราะห์ TOWS แยกตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล TOWS แยกตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าเกาะสมุยมีศักยภาพการพัฒนาในทุกองค์ประกอบทั้งในด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยวด้านการบริหารและ

การจัดการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวและด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน/ประชาชน โดยมีโอกาส (O) ในการพัฒนาในทุกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมีจุดแข็ง (S) ในองค์ประกอบด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เกาะสมุยมีศักยภาพโดยรวมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมีความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติประเภทชายทะเล หาดทราย แสงแดด โขดหิน ภูเขา ทิวทัศน์ และภูมิอากาศ ในลักษณะที่เป็นจุดแข็ง (S) โดยมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความสวยงามกระจายทั่วรอบๆ เกาะทุกตำบล แม้ว่าจะมีจุดอ่อน (W) ในการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิต เนื่องจากขาดทักษะในการรวบรวมและการนำเสนอ และมีปัจจัยกดดันหรือปัจจัยคุกคาม (T) ในการแข่งขันด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติประเภทเดียวกันของแหล่งท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดเดียวกัน อาทิ เกาะพะงัน เกาะแตน เกาะเต่า ฯลฯ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีชื่อเสียงภายในประเทศ อาทิ เกาะภูเก็ต เกาะสิมิลัน เกาะตะรุเตา เกาะพีพี และเกาะเสม็ด ฯลฯ และแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติประเภทเดียวกันของประเทศใกล้เคียง อาทิ เกาะลังกาวิ และ เกาะบาหลี่ ฯลฯ อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัจจัยกดดันด้านความโดดเด่นของทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวไม่มีผลในทางลบต่อการท่องเที่ยว

แม้ว่าเกาะสมุยจะมีจุดอ่อน (W) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในองค์ประกอบด้านระบบการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น โดยมีการดำเนินงานที่ยังไม่เป็นระบบ ไม่ได้มาตรฐานบางด้านและยังดำเนินการได้ไม่เต็มศักยภาพ แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยและโครงสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนระบบการบริหารการปกครองของเกาะสมุย พบว่าสามารถดำเนินงานได้รวดเร็วและเป็นอิสระเพิ่มขึ้นจากเดิมผ่านการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเทศบาลเมืองเป็นกลไกสำคัญ ผลจากการวิเคราะห์จึงสรุปได้ว่าเกาะสมุยมีโอกาส (O) สูงในการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 ด้าน ดังสรุปในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยภายใต้หลักการวิเคราะห์ TOWS แยกตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ผลการวิเคราะห์ TOWS				ศักยภาพการพัฒนา***
	T	O	W	S	
ด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยว	✓	✓	☑*	☑**	มี
ด้านการบริหารและการจัดการท่องเที่ยว		✓	☑		มี
ด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยว		✓	☑		มี
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน/ประชาชนท้องถิ่น		✓	☑		มี

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงที่เป็นปัจจัยภายนอก

☑ หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริงที่เป็นปัจจัยภายใน

* แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศาสนาและแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต

** แหล่งท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ

*** มีศักยภาพเมื่อผลการวิเคราะห์มี O หรือ S

2.ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

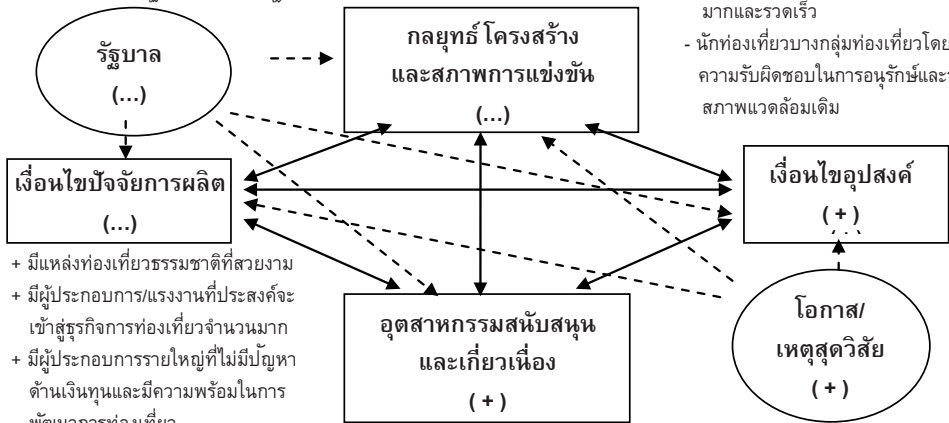
ผลการวิเคราะห์พบว่าเกาะสมุยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมในระดับปานกลาง โดยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันสูงในด้านปัจจัยหลักในส่วนของอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องโดยมีการขยายตัวของการสร้างงานในหน่วยธุรกิจที่ไม่ได้เกี่ยวข้อโดยตรงกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจการผลิตภาคเกษตรกรรม คลินิกการบริการทางการแพทย์ ร้านเภสัชกรรม ธุรกิจการให้บริการทางด้านกฎหมาย บัญชี และการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น และมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันสูงในด้านปัจจัยภายนอกในส่วนของโอกาสจากการที่เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักทั่วโลก การมีที่ตั้งที่เหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอ่าวไทยและในประชาคมอาเซียน และจากการที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน

ดั่งภาพประกอบที่ 2

- + การท่องเที่ยวถูกกำหนดเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ
- + รัฐบาลส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- + มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบสนับสนุนการท่องเที่ยว
- หน่วยงานภาครัฐระดับประเทศและระดับจังหวัดมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการตลาดมากกว่าด้านคุณภาพ
- แผนและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานระหว่างยุทธศาสตร์และระหว่างองค์ประกอบของการท่องเที่ยวและไม่ครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลส่วนกลางแก่หน่วยราชการใช้เกณฑ์จำนวนประชากรที่ปรากฏในทะเบียนราษฎร

- + เอกชนเป็นผู้นำทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตรวดเร็ว
- + ธุรกิจการท่องเที่ยวมีการแข่งขันสูง
- + การเปิดโอกาสในการรับนักลงทุนจากภายนอกทำให้ไม่มีปัญหาทางการเงินทุน
- + มีการแข่งขันด้านคุณภาพของการบริการมากขึ้น
- การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพและมีความเหลื่อมล้ำ
- การลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการแข่งขันระยะยาวของผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่นยังมีน้อย
- แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงยังมีความเป็นธรรมชาติและความดั้งเดิม
- การประกอบธุรกิจการเดินทางขนส่งระหว่างเกาะสมุยกับภายนอกมีลักษณะเป็นตลาดผู้ขายน้อยราย

- + อุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวในเกาะสมุยเติบโตรวดเร็วและต่อเนื่อง
- + อุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวในเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมความงามของธรรมชาติ
- + นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศที่พำนักในเกาะสมุยเป็นเวลานาน
- + นักท่องเที่ยวบางกลุ่มให้ความสนใจการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและสนใจเรียนรู้ชุมชนมากขึ้น
- รูปแบบของอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวถูกกำหนดโดยผู้ประกอบการชาวต่างประเทศ
- การให้บริการเพื่อสนองอุปสงค์ต่อการท่องเที่ยวประเภทแหล่งบันเทิง ท่องราตรีสามารถทำรายได้ให้ผู้ประกอบการได้มากและรวดเร็ว
- นักท่องเที่ยวบางกลุ่มท่องเที่ยวโดยขาดความรับผิดชอบในการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมเดิม

- + มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สวยงาม
- + มีผู้ประกอบการแรงงานที่ประสงค์จะเข้าสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวนมาก
- + มีผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ไม่มีปัญหาด้านเงินทุนและมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว
- + ประชาชนท้องถิ่นมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างเครือข่าย ด้านต่าง ๆ มากขึ้น
- + ประชาชนท้องถิ่นให้ความสำคัญในการฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- สมุยไม่มีวัฒนธรรมที่โดดเด่น
- บุคคลทั้งภาครัฐและเอกชนยังขาดความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ประชาชนท้องถิ่นไม่มีเงินทุนและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก
- โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพยังไม่เพียงพอ
- ผู้ประกอบการและแรงงานการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่น

- + การขยายตัวของอุตสาหกรรมก่อสร้าง/การให้เช่าที่อยู่อาศัย
- + การขยายตัวของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร
- + การขยายตัวของอุตสาหกรรมบริการด้านต่าง ๆ อาทิ การคมนาคมขนส่ง (logistic) การค้าส่งและค้าปลีก การศึกษา สาธารณสุข
- ขาดระบบการเชื่อมโยงการขยายตัวของการผลิตภาคเกษตรกรรมกับธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- การขยายตัวของธุรกิจจัดจำหน่าย ประเภทห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ

- + สมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นที่รู้จักระดับโลก
- + สมุยมีที่ตั้งที่เหมาะสมในการเป็น ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอ่าวไทย
- + สมุยมีที่ตั้งที่เหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในประชาคมอาเซียน
- +,- ประเทศไทยเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน
- การเปลี่ยนแปลงที่ควบคุมไม่ได้ ได้แก่ ฤดูกาล ภัยธรรมชาติ วิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยตัวแบบเพชร

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่าเกาะสมุยมีศักยภาพโดยรวมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยมีศักยภาพสูงในองค์ประกอบด้านพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยวในส่วนของความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีศักยภาพในระดับปานกลางในองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น และจากผลการวิจัยซึ่งพบว่าเกาะสมุยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันโดยรวมในระดับปานกลาง และมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันสูงในด้านปัจจัยหลักในส่วนของอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในด้านเงื่อนไขอุปสงค์และด้านปัจจัยภายนอกในส่วนของโอกาสจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นที่รู้จักในระดับโลกและการที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนและมีที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะโดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เทศบาลเมืองเกาะสมุยควรกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวดังนี้

ประการที่หนึ่ง ประกาศให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นวาระสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุยควบคู่กับการพัฒนาด้านเกษตรกรรม

ประการที่สอง ปรับโครงสร้างอำนาจบทบาทของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาลเมืองเกาะสมุย) ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร บุคลากร งานที่รับผิดชอบ และระบบงบประมาณให้มีความเหมาะสมมีความคล่องตัวและมีความเชื่อมโยงเชิงบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

ประการที่สาม มุ่งพัฒนาความเข้มแข็งของทุนทางสังคมในเกาะสมุย ทั้งในส่วนของคน สถาบัน วัฒนธรรมและองค์ความรู้ โดยเฉพาะการมุ่งผลิตบุคลากรและองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวและด้านการเกษตรอย่างครบวงจรภายใต้ระบบและกลไกการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบในลักษณะของสหกิจศึกษา (cooperative education) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเกาะสมุยอย่างยั่งยืน

ประการที่สี่ มุ่งสนับสนุนและประสานงานให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ความรับผิดชอบร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนภายใต้ระบบและกลไกทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและในด้านการพัฒนาทุนทางสังคม

3.2 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ เกาะสมุยควรกำหนดกลยุทธ์ในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งโดยตรงและโดยอ้อมรวม 4 กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 : กลยุทธ์ด้านการสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของสมรรถนะหลัก (core competencies) ของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะสมุย โดยในระยะสั้นควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศของบุคลากรอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะบุคลากรที่เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชน ในระยะยาวควรมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมสำคัญของหลักสูตรในระบบโรงเรียนให้มีความครอบคลุมด้าน ความรู้เกี่ยวกับชุมชนต่างๆของเกาะสมุย ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งในการใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้และทักษะในการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตเกษตร ซึ่งในการปรับเนื้อหาหลักสูตรควรดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานจัดการศึกษาภาครัฐกับภาคเอกชนและตัวแทนชุมชน ความรู้และวิธีการวิเคราะห์เกี่ยวกับต้นทุนในการผลิต/การให้บริการ ความคุ้มค่าในการดำเนินงานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ความรู้และวิธีการเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาด ตลอดจนการพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ

ทั้งนี้การจัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจรควรถูกกำหนดเป็นวิสัยทัศน์และเป็นเอกลักษณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่บริหารงานโดยเทศบาลเมืองเกาะสมุย ทั้งในกรณีที่เป็นโรงเรียนจัดตั้งใหม่และโรงเรียนที่รับโอนจากกระทรวงศึกษาธิการ

กลยุทธ์ที่ 2 : กลยุทธ์ด้านการพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ โดยเทศบาลเมืองเกาะสมุย ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการ และประชาชนควรให้ความสำคัญและมุ่งพัฒนา/เตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพให้มีคุณภาพและมีความหลากหลายทั้งในส่วนของกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบเดิม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อชมความงามของธรรมชาติ (natural tourism) และการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) และในส่วนของกิจกรรมรูปแบบใหม่ ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประชุม (conference tourism) และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) หรืออาจจัดกิจกรรมดังกล่าวในเชิงบูรณาการหรือจัดควบคู่กัน ทั้งนี้โดยมุ่งสร้างความพึงพอใจและสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม โดยเน้นความปลอดภัย การไม่ทำลายสภาพแวดล้อม การให้ความรู้ในระหว่างการท่องเที่ยว ตลอดจนการรักษาสภาพความเป็นของเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของเกาะสมุย

กลยุทธ์ที่ 3 : กลยุทธ์ด้านราคา โดย (1) มุ่งการปรับโครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมการบินเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยว (2) มุ่งปรับ

ลดค่าที่พัคเพื่อลดค่าใช้จ่ายในระหว่างพักอาศัยในเกาะสมุยของนักท่องเที่ยว และ (3) การกำหนดราคาค่าการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ 4 : กลยุทธ์ด้านการเข้าถึงเกาะสมุย โดยหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะสมุย ทั้งที่เป็นหน่วยงานที่ตั้งภายในและภายนอกเกาะสมุยควรดำเนินการดังนี้ (1) ควรดำเนินการให้มีการสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการและการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างเกาะสมุยกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มประชาคมอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า และเนื่องจากเกาะสมุยมีที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางของประเทศในกลุ่มอาเซียนจึงอาจจะแบ่งเป็นเส้นทางท่องเที่ยวหลายๆ เส้นทาง ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการปรับโครงสร้างตลาดและการพัฒนาการผลิตสาขาบริการขนส่ง (logistics) เพื่อเพิ่มช่องทางและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและการขนส่งไปยังเกาะสมุยและ (2) ควรจัดให้มีเอกสารถาวรอนุญาตให้เข้าประเทศ (วีซ่า) สมาชิกประชาคมอาเซียนเพียงฉบับเดียว โดยใช้ได้กับทุกประเทศสมาชิก และการยื่นขอเอกสาร (วีซ่า) ดังกล่าวสามารถยื่นขอจากประเทศใดประเทศหนึ่งที่เป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน

สรุป

สาระสำคัญจากบทความดังกล่าวได้สะท้อนศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุยทั้งในภาพรวมในแต่ละกลุ่มตำบลและในแต่ละองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมทั้งสะท้อนความได้เปรียบแข่งขันในปัจจุบันด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง เงื่อนไขอุปสงค์ และโอกาสในด้านต่างๆ ประกอบกับการไม่มีปัญหาในด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันเงื่อนไขปัจจัยการผลิตและการสนับสนุนจากภาครัฐบาล ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการวิจัยดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่โดยเฉพาะเทศบาลเมืองเกาะสมุย (ปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาลนครเกาะสมุย) โรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สถานประกอบการท่องเที่ยว ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในเกาะสมุย และน่าจะเป็นประโยชน์ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างยั่งยืน

Reference

- Baldacchino, G. (1997). **Global Tourism Informal Labor Relation: The Small-scale Syndrome at Work**. London: Mansell Publishing Limited.
- Bank of Thailand. (2006). **Annual Economic Report**. n.p.
- Conservation Division. (2001). **Operational Plan for National Ecotourism (แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ)**. Bangkok: Tourism Authority of Thailand.
- Department of Academy and Plan. (2004). **Strategic Plan for Ko Samui Municipality (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลเกาะสมุย)**. Surat Thani: Koh Samui Municipality Policy and Plan Analysis.
- _____. (2551). **Three Years Plan for Ko Samui Municipality Development: 2009-2011 (แผนพัฒนาเทศบาลเมืองเกาะสมุยสามปี : พ.ศ. 2552-2554)**. Surat Thani: Ko Samui Municipality Policy and Plan Analysis.
- Department of Tourism. (2013). **Summary of Tourist Situation in December 2013 (สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว ธันวาคม 2556)**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports.
- _____. (2014). **Summary of Tourism Situation in the Kingdom of Thailand (สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยว ภายในประเทศที่ราชอาณาจักร พ.ศ.2556-2557)**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. [Online]. Retrieved April 10, 2014 from <http://www.service.nso.go.th/nso/web/statseries/statsevi23.html>
- Ireland, R. D., Hoskisson, R. E., and Hitt, M. A. (2009). **The Management of Strategy: Concept and Case** (8th ed). Canada : South-western, Cengage Learning.
- Jarujittipant, P. (1993). **The Impacts of Tourism Industrial Development on Economy and Education in Koh Samui (ผลกระทบของการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจและการศึกษาใน เกาะสมุย)**. Doctoral dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- _____. (2006). Input-Output Analysis: Economic Impact Analysis Technic: Case Study in Tourism Impact (การวิเคราะห์ปัจจัย-ผลผลิต : วิธีการวิเคราะห์ผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ กรณีศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยว). **Srinakharinwirot Economic Journal**, 2(1): 97-111.

- _____. (2012). **Potential and Guides for Ecotourism Development in Koh Samui (ศักยภาพและแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะสมุย)**. Bangkok: School of Economics and Public Policy, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Jatusrepitak, S. et al. (1978). **Competitive Strategy (ยุทธวิธีการแข่งขัน เรียบเรียงจาก Competitive Strategy by Michael E. Porter)**. Bangkok: SE-Education Public Company Ltd.
- Jittangvatana, B. (1999). **Planning for Sustainable Tourism Development (การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน)**. Chiang Mai: Faculty of Humanity, Chiang Mai University.
- Lundberg, D. E., Krishnamoorthy, M., and Stavenga, M. H. (1995). **Tourism Economics**. New York: John Wiley Sons, Inc..
- Office of Surat Thani Tourism and Sports . (2008). **Statistics Report (รายงานสถิติ)**. [Online]. Retrieved February 11, 2009 from <http://investorsolution.blogspot.com>.
- _____. (2010). **Statistics Report (รายงานสถิติ)**. [Online]. Retrieved June 10, 2013 from <http://investorsolution.blogspot.com>.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2003). **Strategy for Thai Tourism Development 2004-2006 (ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2547-2549)**. Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board.
- _____. (2004). **Report of the Project for Thai Sustainable Development Index (รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย)**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- _____. (2006). **The Tenth National Economic and Social Plan: 2007-2011 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 :พ.ศ. 2550-2554)**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Porter, M. E. (1990). **Competitive Advantage of Nation: Determinants of National Competitive Advantage**. London: Macmillan Press.
- Theobald, W. F. (1994). **Global Tourism: The Next Decade**. Oxford: Butterworth-Heinemann Ltd.

- Tosumphanmongkol, S. (2006). **Strategic Planning for Sustainable Ecotourism Development in Tak Province (การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ในจังหวัดตาก)**. Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Tourism Council of Thailand. (2013). **Summary of Tourism Situation in 2013 and Tourism Trend in 2014 (สรุปสถานการณ์ท่องเที่ยวตลอดปี 2556 และแนวโน้มการท่องเที่ยวปี2557)**. [Online]. Retrieved April 10, 2014 from http://www.thailandtourismcouncil.org/imgadmins/news_file/TCT_news_file_th_2013-12-23_14-19-40.pdf
- Virojpun, V., Prachit, S., and Oudom, C., (2005). **Ecotourism (การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ)**. Bangkok: Sangdown Press.
- World Tourism Organization. (1997). **Tourism 2020 Vision**. Madrid: WTO.